

AZ ÚT

Folyóirat a lelkipásztori és nevelői munka számára

IX. ÉVFOLYAM

Alapította

1927

10. SZÁM

RAVASZ LÁSZLÓ

DECEMBER

TARTALOM

Az Ige tükrében. Az Ő dicsősége. (I. L.)

Élet és munka. Adeste fideles.

Igehirdetés — Kultusz. A református egyház kultusza. (G. L.)

Egyházi szemle. Világmozgalmak az ifjuság gondozására. (I.)

Áhitat percei. Útmutató a Biblia naponkénti olvasásához.

Vasárnapi iskola. Vasárnapi iskolai vezetők részére.

SZERKESZTIK ÉS KIADJÁK:

Dr. IMRE LAJOS

Dr. MAKKAI SÁNDOR

Dr. TAVASZY SÁNDOR

Megjelenik:

július és aug. kivételével
minden hónapban.

Felelős szerkesztő:
Dr. Imre Lajos.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, C. Victoriei 38.

Előfizetési ára:

Egész évre 250 Lei.
Egyes szám ára 25 Lei.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

Jövő számával AZ ÚT tizedik évfolyamába lép, s ez évfolyamra ezennel előfizetést hirdetünk.

Fordulunk azokhoz, akik az *Anyaszentegyház megújítása* egyetlen útját, az *Isten akaratának megalkuvás nélküli szolgálataiban* látják, s akik a megújult Anyaszentegyházat *Krisztusban megújultnak és igazán Egyháznak* szeretnék látni.

Fordulunk azokhoz, akik az *új lelkipásztori és nevelői eszményt* abban keresik, hogy a lelkipásztorok és nevelők előtt csak *Isten országának ügye* és annak szentsége álljon, s ezt az egyház vezetői életének elmélyítésével és megszentelésével akarják elérni szervezetek helyett.

Fordulunk azokhoz, akik magyar református népünket *igazán Isten népének szeretnék látni* s keresik a módot, hogyan lehetne iskoláinkban, gyülekezeteinkben, munkáinkban *a lelkeket Isten számára megnyerni, s bátor, őszinte bizonyágtevőket* nevelni.

Ez AZ ÚT programja, ez volt és ez marad a következő évben is. *Szolgálni* akarjuk Anyaszentegyházunkat, Isten országát, *együtt akarunk* munkálkodni és tusakodni testvéreinkkel, keresni a módokat, hogyan tehetjük *népünket és intézményeinket* azzá, amivé lenniök kell. Amit Isten *eddig cselekedett* lapunk útján, azért alázatosan hálát adunk Neki s ezentúl sem akarunk mások lenni, mint *az új, a megújult, a feltámadt, a feltámadt szolgát*. Hiszünk, hogy Isten nem veti meg a mi szolgálatunkat sem.

Jövő évfolyamunkban fokozott figyelemmel fogjuk kísérfni a *bel- és külföldi egyházi élet* oly eseményeit, melyek az egyház megújulására nézve fontosak. Foglalkozni fogunk a *külmissziói* kérdéssel, igyekszünk különösen *folyóiratszemplével* pótolni azt a nehézséget, hogy lelkész- és tanító társaink nem juthatnak külföldi folyóiratokhoz, *nevelési kérdéseket* is szeretnénk fokozottabban felölelni.

Eddigi mellékleteinket, s különösen a

VASÁRNAPI ISKOLA

címűt, mely a vasárnapi iskolai munka megalapozására és megteremtésére akar szolgálni és az

ÁHITAT PERCEI-t.

mely a magánosoknak és családoknak akar szolgálatára lenni az Isten Igéje tanulmányozásában, bár ez utóbbi kiadása súlyos anyagi veszteséggel jár, jövőre is megtartjuk, s ezekre is kérjük olvasóink támogatását.

Lapunk előfizetési ára egy évre— — — — — 250 lei
félére — — — — — 125 lei lesz.

Szeretettel kérjük *lelkész- és tanító testvéreink támogatását*.
Kolozsvár, 1927. december hó.

AZ ÚT SZERKESZTŐ-KIADÓI.

Az Ő dicsősége.

„Láttuk az Ő dicsőségét“.

Ján. 1:14.

Ez az ige egy karácsonyi prédikáció. Hatásosabb és meggyőzőbb soknál, amely eddig elhangzott és ezután el fog hangzani sok szószéken a keresztyén világban, pedig alig lehet rövidebb textust találni ennél. Igaz, hogy kifejezőbbet sem. Nemesak az van benne elmondva, hogy mi a Karácsony üzenete, hanem az is, hogy az az üzenet milyen hatást gyakorolt énreám. Olyan prédikáció, amilyennek az igazi prédikációnak lennie kell: egy ember bizonyágtétele a Krisztus dicsőségéről. Nem Jézusról, a gyerekekről, nem arról, hogy a Messiás eljött, nem, hogy itt járt a földön és emberré lett, hanem arról, ami mindezeknek alapja és következménye: az Ő dicsőségéről.

Láttuk ezt a dicsőséget, Ez a megállapítás a mult időben van írva. Tehát nem egy ígélet, melynek ezután kell beteljesednie, amit még várunk, ami még ki tudja, hogyan bontakozik ki majd előttünk, befogadjuk-e, vagy elutasítjuk, lesz-e időnk meglátni a mindennapi életünk gondjai között, életünket meghatározó valóság lesz-e, mely belenyúl az életünkbe, felforgatja és újjáteremti azt, vagy olyan lesz, mint egy szép álom, mely elmúlik ha felvirrad a reggel és beköszönt a mindennapi gond. Ezt a dicsőséget, az, aki é sorokat írta, *már látta*. Ezt a látást semmi többet el nem veheti tőle, az már végleg, elszakíthatatlanul az övé. Talán kételkedések, harcok, küzdelmek, keserű csalódások a magam erejében és kisértések a világ részéről, vannak a szó mögött: *láttam*. Mindennek vége van, elmúlt a sok harc, lezajlottak a viharok, elvonultak a kisértő tömegei, de megmaradt egy boldog tapasztalat, megmaradt érintetlenül és betölti egész életemet: láttam az Ő dicsőségét és ez nekem elég.

A karácsonyi üzenet hirdetése csak egy ilyen *látás* eredménye lehet. Csak ha minden elmúlt, minden lezajlott, régi vágyak, megtört remények, az, amit kaptam az élettől, s az amit adni véltem annak, ha mindennel végeztem és meg tudok állani úgy az én hareoló, küzdő, nyomorgó, vígasztalan testvéreim előtt, hogy „*láttam az Ő dicsőségét*“, ez tesz képessé arra, hogy másnak megmutassam.

János apostol látta *az Ő dicsőségét*. Vele járt akkor, mikor a sokaság el akarta ragadni, hogy királlyá tegye és Ő elűnt közülük. És nem a tömeg diadalhinnuszában, hanem az Ő visszavonulásában látta az Ő dicsőségét. Vele volt akkor, mikor Jeruzsálem leányai és fiai kísérték a palmaágakkal telezsórt úton és hozsánnát kiáltottak Neki. Talán Ő is kiáltott, neki is voltak reményei, Ő is hitt a nyomorúlt, rabszolgává lett királyi nép szabadulásában. De nem látta *ebben az Ő dicsőségét*. Azt azokban a könnyekben látta kicsillogni, melyeket a Város felett ejtett, a drága, szent Város felett, mely nem akarta befogadni Őt. E könnyekben felragyogott Annak a dicsősége, Akit ünnepelet a nép. Aztán ott állott a kereszt alatt, ahol mindenki gúnyolta, ahol római katonák sisakjai esillogásán tört meg a hitetlen sötétségbe boruló nap fénye, ahol a földrengés és homály rémétől menekülő tömeg vadul rohant hazafelé és rémült hírekkel ijesztette magát és azon az Arcon, mely a keresztről homálylott le, azon a tépett, vérző, drága Arcon látta *ragyogni az Ő dicsőségét*.

Az egyetlen dicsőség a világon: az Ő arcának dicsősége, a bethlehemi bölcsőben, a szenvedők között, a megdicsőülés hegyén, a kereszten: ez ad fényt a világnak, erről sugárzik vissza minden: ez a karácsonyi öröm fénye is.

Láttuk az Ő dicsőségét?

Zendüljön meg ebben a Karácsonyban az Ő dicsősége a mi templomainkban, olyan szívek bizonyágtételében, akik látták ezt a dicsőséget és nem akarnak más dicsőséget látni csak az Ővét örökkön örökké!

I. L.

Elet és munka.

ADESTE FIDELES ...

*Adeste fideles, laeti triumphantes
Venite, venite in Bethlehem.
Natum videte, Regem angelorum,
Venite adoremus Dominum.*

*En grege relicto, humiles ad cunas
Vocati pastores approperant:
Et nos oranti gradu festinamus:
Venite adoremus Dominum.*

*Aeterni Parentis splendorem aeternum
Velatum sub carne videbimus:
Deum infantem, pannis involutum:
Venite adoremus Dominum.*

*Pro nobis egenum et foeno cubantem
Piis foveamus amplexibus:
Sic nos amantem quis non redamaret:
Venite adoremus Dominum!*

Régi latin himnusz.

A református egyház kultusza.

(Folytatás.)

Minden kultuszban két cselekvő fél áll egymással szemben: Isten és ember, illetőleg az embereknek egy bizonyos közössége. *A kultusznak tehát két oldala van, amelyek egyikebe, vagy másikába minden alkotórésze beletartozik: az isteni és az emberi oldal.*¹ Ez a két oldal nyugodt egyensúlyban kell hogy legyen. Akár az egyik, akár a másik nyomul előtérbe, általa a kultusz egészsége megromlik, elveszíti erejét, életképességét, nem elégíti ki a lelkeket. Mert a kultuszban két élő valóság találkozik és így egyes alkotórészei nem egyebek, mint akciók és reakciók. Az a kultusz, melyben mindent az ember tesz, épen olyan egészségtelen, élettelen, vérszegény és elsovadásra ítélt, mint amelyben nem tud szóhoz jutni az ember.

A mi kultuszunknak e két oldalát és azoknak viszonyát fogjuk vizsgálódás tárgyává tenni abban a reményben, hogy ezáltal meg fogjuk találni az útát a problema megoldásához.

Az isteni és emberi oldalnak a megkülönböztetése által egyszerűsödik mindenkorra feleslegessé lesz az a kérdés, hogy ki az alanya a kultusznak: az Isten vagy az ember. Az isteni oldalon az alany az Isten, a tárgy az ember. Ami azt jelenti, hogy az Isten az, aki cselekszik és ennek a cselekvésnek a tárgya az ember. A kultusz emberi oldalán fordítva van: az ember az alany, az Isten a tárgy. Az ember cselekszik és Isten az, akire irányul ez a cselekvés.

Az isteni oldal.

A kultusz két oldala közül először az isteniről fogunk szólni, mert Istentől van a kezdeményezés. Még akkor is, amikor az ember imádságára felel az Isten, az akció az Istené és az emberé csak a reakció, mert Isten volt az, aki imádságra indította.

A mi kultuszunk alkotó részei közül az isteni oldalhoz tartoznak: az Irás, olvasás, bűnbocsánathirdetés, igehirdetés és

¹ Ravasz: Agenda.

áldás. Mindezek és általuk az egész kultusz erőt, életteljességet csak akkor nyernek, ha mindezek valóságosan az isteni oldalhoz tartoznak, vagyis bennük az Isten mint ténylegesen, személyesen jelenlevő lesz nyilvánvalóvá. *Az Isten tényleges jelenléte nélkül nincs kultusz.* A kultusz ott kezdődik, ahol a lélek érzi, hogy Isten előtt áll. Holt, üres, unalmas ceremónia a legszebben felépített istentisztelet is arra nézve, aki nem érzi önmagát Istennel szemtől szembe. Tehát az istentiszteletnek egészében és részeiben az Isten jelenlétét kell *lehelnie*. A legfőbb kiváncsi tehát kultuszunk ama alkotó részeivel szemben, amelyek az isteni oldalhoz tartoznak, legyenek alkalmasok és képesek az Isten szentséges jelenlétének kifejezésére, megtapasztalására. Annak a profán magatartásnak, amely a mi istentiszteleteinken tapasztalható, annak az unalomnak, mely rajta előmlik, nem az-e a forrása, hogy nem érezzük a Szentségesnek tényleges, személyes jelenlétét? Nem arról van szó, hogy az Isten mindenütt jelenvalóságának ködös teoriára emlékeztessük a lelkeket, emlékeztessük önmagunkat. Többről, sokkal többről van itt szó. Istennek egy olyan közvetlen, bensőséges jelenlétéről, amelyet a lélek nem találhat meg másutt. Amikor kapcsolatba léphet vele. Amikor szólhat egymással Isten és a lélek, mint Mózes és Isten a Sinaí hegyen. Isten e jelenlétének közvetítői, kifejezői a kultusz ama alkotó részei, amelyek az isteni oldalhoz tartoznak.

Isten nem lakozik bizonyos helyeken, így a templomokban sem. Nem lesz mindenre való tekintet nélkül jelenlevő az írás olvasása által sem. Nekünk nincsen semmiféle külsőleges eszközünk, amellyel kikényszeríthetnők jelenlétét, mint például az áldozó pap a mise pontos végrehajtásával. Nekünk csak ígéretünk van arra nézve, hogy Isten eljön hozzánk, ha kellő módon fel vagyunk készülve fogadására. Ezt a felkészültséget hitnek nevezzük. Ez azonban csak az egyik oldal: az elfogadó oldal. Ehhez kell járuljon a másik, pozitív oldal: és ez az Ige, amelyben Isten szól, amelyben Isten jelenléte nyilvánvalóvá lehet. Ezért a mi istentiszteletünk achillesarka az igehirdetés. *Az a kérdés, mi módon lehet az igehirdetés valóban az Isten beszédévé?*²

Az igehirdetés a pap által történik, aki Istennek a szája. Ezért egy összerokasztóan nehéz feladat és elbírhatatlan felelősség súlyosodik reánk igehirdetőkre. Mert nem a magunk vagy mások véleményét, hanem Isten üzenetét kell tolmácsolni. Erre nem mindenki képes és nem mindenkor képes. A mi szavaink mögött a Lélek kell, hogy fuvaljon. A Lelket pedig csak az nyeri meg, aki alázatos lélekkel szüntelenül elmerül az írás kimeríthetetlen gazdagságában. Aki csak egyet-

² Lásd: L. Cordier: i. m. és K. Fezer: Das Wort Gottes u. d. Predigt.

len egyszer is komolyan végig gondolta, mire vállalkozott, amikor az ígét hirdeti, az, ha csak önmagára gondol, legszívesebben soha sem állana a katedrára. Hallatlan merészség az igehirdetés, hiszen mi magunk is bűnös emberek vagyunk. Félelemmel kell gondolnunk arra, hátha akadályokká leszünk az Isten és a lélek egymásfelé közeledő útjában. Reménytelen vállalkozásnak látszik előttünk a kultusz problémáinak megoldása, ha önmagunkra, az igehirdetőkre nézünk, ha a mi személyes alkalmatosságunk kérdését állítjuk lelkünk elé. Nem tudja az, nem érzi az a prédikátor az igehirdetés felelősségét, aki soha sem rettent meg a Jézus szavainak hallatára: „Jaj néktek képmutató írástudók és farizeusok, mert a mennyeknek országát bezárjátok az emberek előtt.” (Mát. 23. 13.)

Pedig az igehirdető személyiségének kérdésén kívül van még egy másik nem kevésbé nyugtalanító kérdés, *mi az igehirdetés célja, lényege?* Első pillanatra úgy látszik, mintha ennek a kérdésnek a felvetése könnyítene az igehirdető terhén. Én a gyarló ember nem tudom, nem vagyok képes hordozni a felelősséget, hordozza helyettem az ige, amely zsinórmértéke, normája az én igehirdetésemnek. De ha mélyére tekintünk ennek a kérdésnek, meg fogjuk látni, milyen bizonytalanság uralkodik az igehirdetők és homileták közt, tehát úgy a praxis, mint a teoria terén e kérdésben.

Két felfogás harcol egymás ellen. *Az első a misszionárius paedagógikus lelki gondozói felfogás*, amely Chevelni akarja a gyülekezetet. Hibás ez a felfogás, mert a gyülekezet vallás-erköletesi hiányából indulva ki, azok számára, akik nevelést nem igényelnek, nem elegendő. A hallgatók különbözősége, nagy száma és az igehirdetési alkalmak kevés volta miatt nehéz eredményt remélni. Nem tudhatom, kik jönnek templomba. Nem ismerem a szükségét, mert az egyik napról a másikra változó. E felfogás mellett négy-öt esztendeig, amíg az igehirdető megismeri a gyülekezet általános karakterét, igehirdetése értéktelen. Nem is szólva arról, hogy minél jobban betölti az igehirdetés nevelői feladatát, annál inkább feleslegessé teszi önmagát. Legfőképpen pedig az ilyen predikáció által elveszíti az istentisztelet kultikus karakterét, kielégítetlenül hagyja a gyülekezet vallásos szükségletét, ami által sokakra nézve feleslegessé válik az istentiszteleten való részvétel.

A másik felfogás ezzel szemben az igehirdetésnek épen a kultikus jellegét hangsúlyozza és az elsőnek korrekciója akar lenni. Eszerint az igehirdetés nem más, mint a gyülekezet vallásos tudattartalmának ünnepi kifejezése. A gyülekezet nem tárgya, hanem alanya az igehirdetésnek. Hibája ennek a felfogásnak, hogy olyan gyülekezetet tételez fel, amelynek a kegyessége alapul szolgálhat az igehirdetéshez és az

evangeliumot azonosítja a gyülekezet vallásos tudattartalmával.

Az elmondottak után úgy látszik, hogy az istentisztelet és az igehirdetés nem kapcsolható össze egy egységbe, mert mind a kettőnek más a célja. Mintha igaz volna az a veszedelmes állítás, hogy a predikáció és kultusz tönkre teszik egymást. (Smend.) Veszedelmes ez az állítás, mert ha igaz volna, a mi istentiszteletünknek olyan reformját vonná maga után, amely egyenlő lenne a teljesen új alapokra helyezésével.

Mintha igazuk volna azoknak, akik azt állítják, hogy a mi istentiszteletünk, melynek középpontja az igehirdetés, túlzott idealizmuson épült fel. Egyfelől azért, mert feltételezi, hogy minden hívünk ég a vágytól, hogy minden alkalommal egy predikációt hallhasson. Másfelől azért, mert a paptól és minden paptól azt kívánja, hogy minden vasárnap, esetleg gyakrabban is képes legyen a gyülekezet vallásos szükségletét, mély, jelentős, az egész gyülekezetet szolgáló beszéddel kielégíteni.

Annak a krízisnek, amelybe az igehirdetés és miatta az egész kultuszunk jutott, az oka abban van, hogy szemelől tévesztettük egyfelől a kultusz lényegét és másfelől az igehirdetést az istentiszteleti összefüggéséből kiszakítva szemléltük. Ennek következménye az lett, hogy az igehirdetés egészen antropológikus irányt vett fel. Ember szólott benne az emberekhez; így lett a predikáció azzá, aminek ma a hívek tekintik: a pap beszéde a gyülekezethez. Mert nem számoltak a harmadik, a legfontosabb tényezővel: az Istennel. Az Isten tárgya lett az igehirdetésnek, akiről, mint távollevőről beszéltek.

Miként oldható meg az igehirdetés krízise? Csak egyetlen módon! Ha komolyan vesszük és mindig élesen szemünk előtt tartjuk, hogy a predikáció a kultusznak, amely lényegében nem egyéb, mint az Istennel való személyes találkozás szent alkalma, isteni oldalához tartozik. Az Ige által a személyes jelenlevő Isten szól a gyülekezethez. Az Ige Istenről nem gondolatokat, nem üdvigazságokat, nem motivumokat vagy quietivumokat akar adni, hanem az élő, jelenlevő Istent magát, mint aktivitást, mint munkálkodó akaratot. *A predikáció nem egyéb, mint az Igében testet öltött örök iseni akaratnak idői formája, amelyben az Ige egy bizonyos időpontban, egy bizonyos gyülekezet előtt megjelenik.* Ez a forma az igehirdető és a gyülekezet sajátossága szerint változó. Az igehirdető élő személyiség, akitől nem lehet, nem szabad azt követelni, hogy gép, holt eszköz legyen. Személyiségének sajátossága a maga mesterkéletlen természetességében meg kell hogy érezzék az igehirdetésén. A mesterkélettség, idegenszerűség halála az igehirdetésnek. Ezért tartjuk lehetetlennek és

megengedhetetlennek az idegen predikációk mondását. Idegen predikációkat kell olvasni, de soha sem az igehirdetés előtt, hanem után. Mindig maradjon annyi idő, hogy függetleníteni tudjuk magunkat az idegen gondolatok hatása alól. Tudjunk önmagunk lenni.

Az igehirdetés emellett a gyülekezethez szabott is legyen. Ahhoz a gyülekezethez, amelyhez szól. Rossz predikáció az, amelyet más gyülekezetben is, évek multán is változatlanul el lehet mondani.

Az elmondottakból nyilvánvaló, hogy *kettős veszedelem fenyegetheti az igehirdetést. Az egyik abban áll, hogy az igehirdető önkényének, a másik abban, hogy a gyülekezet érdekének rendeli alá az Igét, eszközévé alacsonyítja, tárgygyá teszi az Igét, holott az Ige mindig az alany, vele szemben minden eszköz és tárgy.*

Ennek a veszedelemnek elhárítása az által lehetséges, ha igehirdető önmagát és a gyülekezetet eszközként odaadja az élő Igének. Ha az igehirdetés személyes bizonyágtétel arról, amit az élő Isten üzen. Nekem magamnak kell először megtapasztalnom az Ige élő erejét, nekem magamnak kell először odaadnom magamat teljes engedelmességgel az Igében jelenlevő isteni akaratnak, hogy az Ige az én bizonyágtételemben is megtarthassa a maga hatalmát. A másik követelmény, az igehirdetésnek a gyülekezethez szabottsága egy könnyen betölthető feladat arra nézve, aki igazi lelkipásztor, aki egy a maga gyülekezetével.

Arra a lelkipásztorra nézve, aki maga is beletartozik a gyülekezet testébe és akire magára nézve is az Ige élő hatalom, megoldódik önmagától a kérdés: mit és miért predikáljak? Az tudja, hogy nem ő, a maga gyarló edejével, hanem Isten az Ő Szentlelkével hordozza az igehirdetés terhét. Annak alázatra indító, de egyszersmind felemelő tapasztalatai vannak arról, hogy Isten elvégzi a amaga munkáját a lelkekben. Az a munka talán egészen más lesz, mint ahogyan én elképzeltem. Minden léleknek épen azt adja, ami annak a legszükségesebb. Nekem, mint igehirdetőnek csak arra kell igyekezniem, hogy a gyülekezet az igében felénk közeledő, jelenvaló Istent, mint élő valóságot megérezze, megélje. Hogy a gyülekezet ne engem lásson és hallgasson, hanem az én igehirdetésem mindig arra mutasson, aki mögöttem és fölöttem áll: az élő Istenre. Az igazi igehirdetésnek törvényét tárja fel előttünk Pál apostol a Kor. II. levél 2. rész 17. versében. „Mi nem olyanok vagyunk, mint sokan, akik meghamisítják az Isten igéjét; hanem tisztán, sőt szinte *Istenből* szólunk az *Isten előtt* a Krisztusban.”

Az isteni oldal többi alkotó részei: absolutio, igeolvasás, áldás a maguk kötött, többnyire bibliai formájával nem okoz-

nak annyi nehézséget. Minden azon fordul meg: meg van e a gyülekezetben az Ige, az Isten szava iránti illő tisztelet. Különben üres, unalmas, felesleges formaságok. Jobb, ha elmaradnak, mint ahogy mi nálunk, a mi istentiszteletünkben is történt.

Az emberi oldal.

Az istentiszteletnek a másik, az előbbivel egyensúlyban levő oldala: *az emberi oldal*. A kultusz Istennek és embernek a találkozása, ennél fogva meg kell lennie benne azoknak a részeknek is, amelyek az embernek Istenhez való közeledését szolgálják. Míg az előbbinek iránya felülről lefelé halad, az a másik alulról felfelé. Ennél az ember az alany, az Isten a tárgy. *Az emberi oldalhoz tartozik a mi istentiszteletünkben: az ima, a bűnbánat, az ének és a hitvallás.*

Kultuszunk emberi oldalának tárgyalásánál látszólag könnyebb a megoldás, mert magunkról van szó. Mi magunk pedig közvetlenül ismeretesek vagyunk. De van ennek is nehézsége, amelyet másként megoldani nem lehet, mintha állandóan és erőteljesen hangsúlyozzuk a kultusz lényegét: a kultusz Istennel való találkozás. A kultusz csak arra nézve nyer jelentőséget, aki bizonyosan érzi az Isten személyes, valóságos jelenlétét. Az Istennel való eleven közösség a kultusz alapfeltétele.

Isten ezt a közösséget az Ő igéjében kínálja. Az Ige bár mindig személyes és személyhez szóló céljait tekintve közösség teremtő hatalom. Mert nem az egyesnek üdvösségét, hanem a legnagyobb, mindenekfelett álló közösséget akarja: az Istentek az uralmát, az Isten országát. Ezért *a keresztyén kultusz mindig közösségi, gyülekezeti.*

Ebből természetesen következik, hogy a mi istentiszteletünkben semmi sem foglalhat helyet, ami nem áll a közösség, az egész gyülekezet szolgálatában. Amiként az isteni oldal a közösséghez szól, úgy az emberi oldal a közösség megnyilvánulása kell hogy legyen.

Amde a közösségi elv nem lehet zsarnoki hatalommá, mely elnyomja, megsemmisíti az *egyéniiséget*. A gyülekezet egyesekből áll, akiknek meg van az egymástól megkülönböztető sajátosságuk. Nem akarnak és nem tudnak maradék nélkül beleolvadni a közösségbe. Az egyéniség követeli a maga jogát. Mindnyájunknak van erről tapasztalata, hiszen mindnyájunkhoz jutott már el panasz azért, hogy a mi istentiszteletünkben nincs hely és mód arra, hogy az egyes hívő a maga külön kívánságait odavihesse Isten elé. És bizonyos az, hogy akinek nincsenek személyes óhajtsái, szükségletei, abból hiányzik a vallásosságnak életető forrása: a személyes vágyakozás Isten után. Ezért nem lehet az istentiszteletünk az a nagy moloeh, amelyben a közösség elnyeli az egyént.

A megoldás, mint a kultusz minden más kérdésében, Istennél van. Ő képes arra, ami az embereknél lehetetlen. Ő tud úgy szólani, hogy az egyszerre mindenkit kielégítsen. Ő tud úgy hallgatni, hogy egyszerre mindenkit meghallgasson. Ha nem bízhatnánk ebben, lehetetlen lenne minden gyülekezeti kultusz. A gyülekezeti istentisztelet azoknak a testvéri közösségéből él, akiket testvérekké nem a közös sors, közös lakóhely, közös származás, közös templom, hanem az Isten utáni közös vágyakozás tett. *A magános imádság, az Istennel való személyes közösség az első feltétele a gyülekezeti istentiszteletnek.*

Amiként a kultusz isteni oldalán minden alkotórész az Igére mutat vissza, mint amely által szól az Isten a gyülekezethez, úgy az emberi oldalon, amelyben a gyülekezet beszél Istenhez, minden alkotó rész, a hitnek a megnyilvánulása, az imádság. Bűnvallás, hitvallás, ének és imádság, mind arra valók, hogy általuk a gyülekezet Istenhez szóljon, tehát lényegükben azonosak. Elkülönítésük részint formai (ének és beszéd) részint tartalmi (bűn- és hitvallás) különbözőségük alapján történik.

A mi istentiszteletünknek tehát egyik oldala a kijelentés, illetőleg annak hordozója az ige, a másik a hit, azaz annak megnyilvánulása az imádság.³ A prius a kettő közül kétségkívül az ige, mert Istennél van a kezdeményezés. De nem kevésbé fontos a másik rész: az imádság. Nélküle hiányos, csonka az istentisztelet. Az isteni szóra vissza kell hogy feleljen az ember. Ez a felelet az imádság. Formája és tartalma szerint sokféle variációja lehet. Lehet szavakkal elmondott, dalban elzengett, hálaadó, magasztaló, bűnvalló, hitvalló, könyörgő, de mindig ugyanazon forrásból fakad fel: az Istennel magát közvetlenül, szemtől-szembe érző lélek mélységes megrendüléséből. A szentséges Isten előtt álló léleknek ezt a megrendülését, amelyből az imádság felfakad, áhítatnak nevezzük.

Isten mindenkivel rendelkező szabados úr. Nincs semmi, ami nélkül szükölködnék. Ennélfogva az Isten és az ember viszonya mindig az, hogy az Isten ad, ajándékozik, az ember pedig kap. Az ajándékokért semmivel megfizetni, érettük ellenszolgálatot nyújtani nem képes. De minél hálásabb szívvel tapasztalja az ember az Isten adakozó jóságát, annál elemetárisabb erővel ébred fel lelkében a vágy: adni valmit mind ezért, a legnagyobbat, a legtöbbet, ami koldus szegénységétől kitelik. Ez a vágyakozás teremtette meg a különböző vallások-

³ Mint minden skatujázás, úgy ez is tökéletlen. De úgy gondolom, nem olyan rossz, mint első pillanatra látszik.

ban az áldozatnak különböző módjait. *Nálunk az áldozat helyére az imádság lép.* Amelyben a legnagyobbat, a legtöbbet, amit adhatunk, önmagunkat ajánljuk fel, szenteljük oda Istennek.

Az imádság tehát nem valami varázsszer, amellyel Istent befolyásolhatjuk. Az imádság az a mód, amellyel önmagunkat, a magunk akaratát odaadjuk Isten akaratára engedelmes eszközévé.

Az Istennek való ezen felajánkozás, akaratába való bekapcsolódás azonban nem mindig történik egyforma módon. Az a viszony, amelyben a lélek magát Istennel szemben érzi, különböző. Vannak pillanatok, amikor közel egészen közel érzi magát Istenhez, máskor elviselhetetlen távolságban. Isten és a lélek egymáshoz való viszonyának különbözősége szerint nyer az imádság különböző tartalmi meghatározottságot és lesz bűnvallássá vagy magasztalássá, hálaadása vagy könyörge ssé.

A kultikus ima közösségi ima. Ez meghatározza formáját és tartalmát, amennyiben formailag és tartalmilag alkalmas kell hogy legyen arra, hogy benne a gyülekezet minden tagja résztvehessen. Mert, aki bármi okból nem tud bekapcsolódni, az nemcsak a gyülekezettel, hanem az Istennel való közösségen is kívül maradt. *Tartalma* szerint tehát olyan általános legyen, hogy senkit ki ne zárjon, minden Istent kereső, Istennel találkozó lélek fogadhas sa. Célja maga imádságául. Ez a magyarázata annak, hogy az imádság örök mintája a *Miatyánk*, amelyben mindenki, mindenkor megtalálhatja a maga imádságát. „Ebben érezzük magunkat legközelebb Istenhez, Krisztushoz és egyeknek magunkat mindazokkal, akik Jézus utruknak vallják. Itt ragyog fel az una saneta, a láthatatlan egyház, itt lesz bizonyossá a mindeneket átfogó communio sanctorum.” (Heiler.) Ezért foglal el a *Miatyánk* a mi kultuszunkban megkülönböztetett, tisztelet helyet és ezért az érzéketlenség, a nemtörődömség leghibizonyosabb jele, amikor a liturgus a *Miatyánkot* lélek nélkül eldarálja vagy hibásan mondja el. *Formája* szerint pedig az imádság legyen alkalmas arra, hogy az egész gyülekezet együtt mondhas sa. *A mi istentiszteletünkben az imádság elmondásának két formája szokásos.* Az egyik az, hogy a liturgus mondja fenhangon és a gyülekezet hangtalanul, lélekben követi, a másik a közös ének. Az első a kötetlen, a második a kötött imádság formája. Mivel az éneklés a legalkalmasabb forma, melynek közvetítésével az egész gyülekezet részt vehet az imádkozásban, ezért olyan nélkülözhetetlen a gyülekezeti éneklés a mi istentiszteletünkben és bír olyan nagy jelentőséggel, hogy Niebergall után sokan vallják, hogy a mi istentiszteletünk az éneken él. Kéteségtelen tény, hogy Isten-

melyik szorul passzivitásra, elsorvad a kultusz. Kiáltó példája ennek a mi istentiszteletünk, amelyben az igehirdetés apránként abszolút túlsúlyra került, nemcsak a terjedelem, hanem és főként a jelentőség tekintetében. Amilyen mértékben prédikáció-hallgatássá lett az istentisztelet, olyan mértékben sorvadt el az imádságos rész, mert elnémult a gyülekezeti ének a hívek ajkán és a gyülekezeti imák is megszűntek a gyülekezetéi lenni. Mihelyt pedig a gyülekezet áhitata nem készítette elő az ige útját és nem felelt arra vissza a maga amenével, az igehirdetést is utólérte elkerülhetetlen sorsa: nem az Isten, hanem a pap szólalt meg benne. A kántor és a pap vállaira nehezedett az egész kultusz, melyet pedig a gyülekezet és az Isten hordozott, esoda-e, ha irtózatossá terhet alig-alig vonszolták. A gyülekezet nem adott többé semmit a kultuszhoz a maga erejéből s ezért nem is kapott attól semmit viszonzásul, mert a kultusz csak annak ad ajándékából, aki visz. Különösen igaz Jézus paradoxona: akinek van, annak adatik, akinek pedig nincs, attól, amije van, az is elvétetik.

Az istentisztelet két oldalának összekapcsolásánál ezéért a legfontosabb követelmények egyike, hogy megőriztessék a gyülekezet aktivitása. Ez alatt nemesak azt értem, hogy külső, látható módon résztvegyen ennek menetében: ne vonja ki magát az éneklésből, feleljen hangosan a hitvalló kérdésekre, mondja utána a liturgusnak az imádságot, hanem ennél többet. A gyülekezet eszelekvényeiben való részvétel lehet a megszokás, a hagyomány eredménye, tehát gépies, lélek nélküli, mint ahogy igen sok templom-látogató bejövetelekor és kimenetel előtt arcát elfedi kalapjával anélkül, hogy volna egyetlen egy Istenre irányuló érzése és gondolata, amely szükségessé tenné ezt az elrejtőzködést. Személyes, az ember egész lényét igénylő részvételre gondolok, mely áll a lélek felkészültségében, összeszedettségében. Nevezhetném ezt az istentiszteletet menetében való önkéntes, eszelekvő belekapcsolódásnak.

A mi kultuszunkban, melynek középpontjában az igehirdetés áll, a gyülekezet aktivitását állandó veszedelem fenyegeti. A prédikáció, amely gondolatok áradatát zúdítja a lelkekre, a meditáció passzivitása felé kényszeríti a gyülekezetet. Hogyan predikáljunk, hogy igehirdetésünk ne legyen akadály a gyülekezet aktív személyes részvételének? Olyan kérdés ez, amelyre a feleletet még mindig csak keressük.

Ha mindezeknek a bajoknak orvosságát keressük, in theoriam könnyű azt megtalálni. Az istentiszteletben az Isten és a gyülekezet találkozik. Ez a találkozás az igéhez van kapcsolva: az ígéhez, mely két formában jelentkezik, mit verbum audibile és verbum visibile. Ez a találkozás nem mechanikusan megy végbe, hanem személyes feltételektől függ. A mi

kultuszunk mint személyes kultusz a legnagyobb követelmény elé állítja a gyülekezetet és a liturgust. Ahol mind a kettő nem törekszik teljes lélekkel Isten felé, ott a kultusz elveszíti erejét és áldását. Mivel oly kevés igazi mély és erős vallásos személyiség van, azért hallunk annyi panaszt a mi istentiszteletünk üressége, pusztasága, hidegsége és szegénysége miatt, azért fordulnak oly sokan a formagazdag kath. kultusz felé. A mi kultuszunk hatékonyságának feltétele, hogy a gyülekezet várakozzon, legyen felkészülve az Isten kijelentésének elfogadására és erre az alázatos várakozásra a Lélektől indított bizonyágtétel feleljen.

Az orvosszer tehát meg van, de nehéz az alkalmazása. Mert ezeknek a feltételeknek a megteremtése nem áll a mi hatalmunkba. Ezért állunk mi egy megoldhatatlannak látszó feladat előtt mindaddig, amíg a kultusz hordozójának az embert, akár a liturgust, akár a gyülekezetet tekintjük. És reménytelen a helyzet mindaddig, amíg ezen nem jutunk túl.

Az igazi megoldás az, hogy a kultusz hordozója a Szentlélek. Nekünk megígértett, hogy, ahol ketten vagy hárman összegyűlünk az Ő nevében, jelen lesz közöttünk. És nekünk boldog tapasztalataink vannak afelől, hogy az ígélet nem marad ígélet. Mi láttuk már nem egyszer valóra válását és a mi formaszegény, rideg, unalmas kultuszunkban éltünk meg már megrendítően közvetlen és mélységesen bensőséges találkozást az élő Istennel.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A forma.

Az elmondottakból világos, hogy a mi istentiszteletünkben a lélek munkája a fontos, a forma egészen másodrendű. *A forma⁴* tisztán eszközi jelentőségű és csak annyit kívánunk tőle, ne gátolja, hanem segítse Isten és a lélek találkozását. Ez azt jelenti, hogy *a mi kultuszunk reformja soha sem a formák, hanem a lélek reformja és ahol a lélek él és munkál, ott a jelenlegi formák tökéletesen elegendők.*

Azonban nem jelenti azt, hogy a formákat mi semmire sem beesüljük. Csak arra figyelmeztet, hogy a legtökéletesebb forma sem visz közelébb Istenhez, ha benne nem nyilvánul meg a lélek.

A formának lényegtelenességét nálunk reformátusoknál nem szükséges hangsúlyozni. Egyetlen jellemvonása sínes a kultuszunknak, amelyet annyira határozottan érvényesítettünk volna, egészen a túlzásig, mint a formaiságát. Mi vagyunk azok, akik legerőteljesebben aláhúzzuk Jakab apostol véleményét és hangsúlyozzuk, hogy a valláserköles élet előbb való, mint a kultusz (Jak. 1. 17.). Mi vagyunk azok, akik leg-

4 A. Altvohn: Die Form des evangelischen Gottesdienstes.

többet emlegetjük, hogy a keresztyén élet a maga eskatalogikus céljával a formákhoz kötött kultuszt időinek, mulandónak tekinti (Jel. 21. 22.).

A formának lényegtelenességéből azonban nem következik — a *formátlanság*. Csak emlékeztet arra, hogy a forma az ember dolga, ennél fogva Isten egyszer feleslegessé teszi. Mint földi, emberi alkotás, soha sem tökéletes, soha sem elegendő, mindig újból és újból reformnak vetendő alá. Ez elvezet a *formákkal szembeni helyes állásfoglalásra*. A forma csak eszköz. Minden forma, amely önmagáért van, amely fentartását a tradícióra való hivatkozással igényli, elveszítette jogosultságát. Kötelességünk minden formát megvizsgálni és amelyik az Istennel való találkozást nem szolgálja, könnyörtelenül eldobni, ha eredetét akár Kálvinra is viszi vissza. Viszont nem lehet valamely új formát csak azért negligálni, mert a reformátorok, mert atyáink nem ismerték, nem éltek vele.

A formának a lényeggel szemben való eme eszközi jelentősége másfelől arra is figyelmeztet, hogy a *formára szükség van*. A mi kultuszunk szellemisége a formákat nem zárja ki, csak kellő értéküket állapítja meg. „Mi csak az ellen tiltakozunk, hogy Isten hozzánk jövele tárgyai tényezőktől függenek. Isten a szívünkhöz jön és nem az érzékeinkhez. (A. Meyer.) A formák előkészületül szolgálnak, nem az Isten, hanem az ember számára. De miként az érzéki világban szükség van a léleknek a testre, a kultusz sem nélkülözhet bizonyos formákat. A formák azok az edények, amelyek őrzik a tartalmat. A formátlanság olyan, mint a törött, hasadt edény: elszivárog, elillan belőle a drága tartalom.

A *formátlanság, a formáknak elhanyagolása a mi egyik nagy bűnünk*, mert rendetlenségre, zűrzavarra, a szentnek profánizálására vezet. Ez a bűn első sorban minket, lelkipásztorokat terhel. Mert a gyülekezet magatartásáért mi vagyunk felelősek. Ha a református hívő imádság alatt is végig dobog a templomon és egész padsort kiállítva ül helyére, ha az imádkozás alatt nem kulesolja össze a kezét és jobbra-balra néz, ha éneklés alatt a szomszédjával beszélget, ha korán megy és későn jön, ha lökdösődik az úrasztalánál, ha ízlést sértő módon krárog és köpköd a templomban, nem mi vagyunk-e ennek okai, akik nem neveltük őket, akik nem éreztettük meg velök, hogy szent az a hely, mert megszenteli az Istennek jelenléte. Mi vagyunk bűnösök különösen azért, mert nem járunk elől jó példával. A fent elmondottakból nem egyet láttam papoktól is, hál'Istennek ritkán.

Ezek azonban sokkal szörványosabbak, mint a formáknak, a rendnek az az elhanyagolása, amely teljesen ruinálja a mi istentiszteletünket és amelyet mint liturgus követünk el. Ez általános betegség és istentiszteletünk egészén és részletein

egyformán el van hatalmasodva. Csak két példára hivatkozom. Az egyik az, hogy nincs előre megállapítva az éneklendő versek száma. A kántor addig énekel, míg a pap fel nem megy a szószekre. Ebből az következik, hogy, amint nemrégén egy előkelő gyülekezetünkben láttam, az orgonafújtató esizmadia inas a liturgia főrendezője. Ha ő figyelmetlen és rosszkor int a kántornak, megzendül az ének, amikor a pap imára nyitotta száját és a gyülekezet felállott, vagy kínos esőnd támad a templomban mindenkinek áhíthatát megzavarva. Vagy említsen-e — és ez már a részletre vonatkozik — a Miatyánkkal való visszaélést. Tudom azt, hogy a lélek elevenít meg, de mégis megengedhető-e, hogy mi pápók sem tudjuk szószerint a Miatyánkot; mindenki tetszése szerint formálja azt. Mi következik ezekből a rendetlenségekből? Elpusztítják az áhíthat hangulatát, mert valahányszor a rendetlenség zökkenőhöz ér, kínos, kellemetlen érzést ébresztenek a lélekben.

Fordítsunk azért nagyobb gondot a formákra, mert a jó formákban erő van. Altaluk, segítségükkel többre lehet menni.

Igy is gyakori a panasz és a vád, hogy a mi istentiszteletünk rideg és művészet nélküli. Ha e vádat igaznak elismernek, a kultuszunk halálos ítéletét mondanók ki. Mert a művészi, a szép forma, nem fényűzés, hanem elengedhetetlen kellék. Mert csak az a forma művészi, amely a lényegnek a lehető legtökéletesebb kifejeződése. *A kálvinizmus épen ezért nem lehet a kultuszban sem ellensége a művészi formának.* Csak helyesen különböztetve a vallás és a művészet között nem engedi, hogy a vallás helyébe az esztetikai hangulat lopódzék (Ravasz). Aminthogy tiltakozik minden esztetikai túlzás ellen, épen úgy tiltakozik minden rút és köznapi ellen is, mert az első tévútra vezetheti, a második zavarja az Istenre várakozó lélek ünnepi hangulatát. Mi kizárunk mindent a kultuszunkból, ami az Istennel való találkozásunkat zavarhatná, de felhasználunk mindent addig a mértékig, amíg a találkozást elősegíti. Ezért nem közömbös mireánk nézve a liturgiánk rendje és formája.

Az előbb azt mondtuk, hogy a mi kultuszunk reformja lényegbeli és nem formai kell, hogy legyen. De a formákat is lehet és kell reformálni. Hosszúra nyulna részletesen és teljesen kifejteni erre vonatkozó megjegyzéseinket. Itt most csak két fontos pontra utalok, amelyek a mi liturgiánk reformjánál uralkodó szempontok kell hogy legyenek: *a gyülekezet aktív részvételének minél tágabb teret nyúlni és az isteni és emberi oldalt úgy kapcsolni egybe, hogy minél váltakozóbb, változatosabb legyen általa istentiszteletünk.* De újólág hangsúlyozom, hogy a mi kultuszunk betegsége semmiféle liturgiai reformmal nem gyógyítható. A lélek beteg, azt kell orvosolni.

A mi kultuszunk gyógyítója is egyedül a Krisztus. A meggyógyult lelkek meggyógyítják anyaszentegyházunkat és annak minden életnyilvánulását. Belülről gyógyul a mi kultuszunk betegsége és nem kívülről.

Ha visszagondolunk az elmondottakra, a végső benyomásunk az marad, aminek már egyszer hangot adtunk, hogy *a kultusz mindig egy hallatlan merészség:*⁵ a véges, bűnös ember törekvése arra, hogy találkozhassék a végtelen és szentes Istennel. Ez egy olyan vállalkozás, olyan feladat, amelyet tökéletesen megoldani sohasem fogunk. Mindig lesznek hiányosságok, legyőzhetetleneknek tetsző akadályok.

De azért nem irigyeljük a kath. kultuszt a maga háborítatlan nyugalmaért, amelyet a kultusz reformjának szüksége nem zavar. Mi nem óhajtjuk magunknak ezt a nyugalmat, melyet a változhatatlan formák kínai fala véd. A mi keresztységünk nem egy készen adott, befejezett nagyság, hanem egy olyan felséges feladat, melynek megoldásán mind a világ végezteig munkálkodni kell.⁶ Előttünk egy olyan esodálatosan nagyszerű, mert isteni, ideál áll, melyet e véges világban mindig csak tökéletlenül tudunk realizálni, a valóság mindig messzi mögötte marad. Mi nem zúgolódunk emiatt, sőt hálás szívvel örvendünk azért, mert állandó ösztökélés az a mi számunkra: mindig feljebb és feljebb.

A mi kultuszunknak mindig voltak és lesznek hibái és hiányai. Nem tagadjuk és nem akarjuk letagadni. Sőt arra kérjük Istent, hogy óvjon meg minket attól, hogy valaha a fogyatkozásokat ne lássuk. Mert minél jobban és világosabban látjuk a megoldatlan kérdéseknek erőnkön felüli nagyságát, annál bizonyosabban meglátjuk azt is, hogy a megoldást Isten magának tartotta fen. És előtte nincs semmi lehetetlen. Ha ő akarja, a leggyarlóbb eszközök által is esodálatos eredményekre vezet. És Isten mindig akarja, valahányszor mi hiszünk benne. Mi a hitnek és a kegyelemnek gyermekei vagyunk. *Kegyelemből hit által:* ez a mi egyházunk fundamentuma. És ez a esodálatos fundamentum a legvilágosabban a kultuszunkban mutatja meg teherbíró erejét. Kultuszunknak akár egyik, akár másik oldalát vizsgáljuk, a megoldhatatlannak látszó feladatok hegyei merednek elénk. De boldog tapasztalataink vannak róla, hogy ezekre az akadály hegyekre is vontkozik az ígérlet: a hit megmozgatja azokat és Istenhez vezetó úttá teszi. *Kultuszunk két oldala: az emberi és az isteni, a hit és kegyelem két sarkpontja.* Aki e kettőt össze tudja kapcsolni, az lehetővé tette a lehetetlent, útat talált a

⁵ L. Cordier i. m.

⁶ Fr. Heiler: Katholischer u. evangelischer Gottesdienst.

végtelen Istenhez. Ez a tapasztalat megtanít a *mult örökségének megbecsülésére*. Minden hiánya és hibája dacára is a mi kultikus életünk évszázadokon keresztül betöltötte a maga feladatát. Sok-sok ezer lélek számára lakadt belőle kibeszélhetetlen áldás. Megtanuljuk, hogy mindenütt, ahol hiányra, hibára bukkanunk, először önmagunkat vizsgálni meg: vajjon nem mi benniünk van-e annak forrása, nem mi vagyunk-e az oka annak, ha a régi utak alkalmatlanokká váltak. Jézus, akire oly szívesen szoktunk hivatkozni valahányszor kultikus formáink egyszerűségét védelmezzük, a jeruzsálemi templomban is tudott imádkozni, mert erős és elszakíthatatlan volt a menyeyi Atyával való kapcsolata.

Amikor panaszkodunk a mi istentiszteleti rendtartásunk ellen, gondoljuk meg, hogy sokkal több a hiba mibenniünk, mint a mi liturgiánkban. Tőlünk függ, vajjon elő tudjuk-e készíteni a mi szívünket úgy, hogy az Úr a maga áldást osztó jelenlétével eljöjjön hozzánk. Nem az istentisztelet berendezésén, nem az agendán, hanem a vallásos személyiségeken fordul meg a dolog. Aki reformálni akar, kezdje a reformot az embereken.

De óvakodjunk a kultikus élet lekicsinylésétől. Kultusz nélkül soha vallásos közösség fent nem állott. Mert ez a forrása, állandó táplálója a vallásos közösségnek, amely mindig két felé néz: fel Istenhez és ki a világba a testvérekre. Annak, hogy a mi egyházunk úgy elvesztette világformáló erejét, a magyarázata abban van, hogy az etikai oldal kedvéért kezdtük elhanyagolni a vallásit, s így apránként elvesztettük az élő Istennel való ama közvetlen, bensőséges, személyes kapcsolatot, mely ősforrása volt a mi egyházunk etikai heroizmusának. A mi egyházunk megújulása elválaszthatatlanul összefügg kultikus életünk megelevenedésével. A reánk váró feladatok oly nagyok és a rendelkezésünkre álló erők oly csekélyek, hogy Isten nélkül nevetséges vagy siralmas szélmalomharc minden erőlködésünk. Istenhez fel és Istentől ki a világba: ez a győzedelem útja. És ez az út a kultuszon keresztül vezet. Mert a kultusz nem több és nem kevesebb, mint sűrített keresztyén élet. (Ravasz.) A liturgiánk reformja jelenlegi szükségünk és nyomorúságaink között lehet másod-, vagy tizedrangú kérdés, de kultikus életünk megújulása a legeslegfontosabb. Ha élni és győzni akarunk, mindent meg kell tenni azért, hogy istentiszteleteink az Istennel való találkozás áldott, szent alkalmáivá legyenek mindnyájunk számára.

G. L.

(Vége.)

Világszövetségek az ifj. gondozására.

Az Ifj. Ker. Egyesületek Világszövetsége hivatalos lapja (Die Sphäre) egyik legutóbbi számában érdekes összeállítást közöl azokról a nagy világmozgalmakról, melyek az ifjúság között akarnak dolgozni. Az összeállításból láthatjuk, hogy az ifjúság szerepének kérdése a világ átalakításában nem valami légből kapott és mondva csinált kérdés, hanem olyan, mellyel számolni kell. Az ifjúság körében az egész világon hódít az a gondolat, hogy az ifjúságnak van feladata és szerepe a világ helyreállításának nagy munkájában s ezek a mozgalmak annak a jelei, hogy ezt komolyan is veszik. Figyelmeztetés ez nekünk arra, hogy ha mi nem vesszük komolyan, eljön az idő, mikor bennünket túlhalad és túlnő az az ifjúság, mely, mialatt mi alszunk, vagy panceákon gondolkozunk, vágyakozva keresi és meg is találja az igazi élet útját. Ezek már elszenvedő mozgalmak, már csak arányaikkal is tiszteletet ébresztenek bennünk az ifjúság munkája iránt. Ezek a nagy világmozgalmak a következők:

1. Ifjúsági Ker. Egyesületek Világszövetsége (Young Men's Christian Association Y. M. C. A.), alapította Williams György 1855-ben, központja Genf, ahol a világbizottság intézi ügyeit, tagjainak száma a beléje tartozó egyesületekben kb. másfél millió.

2. Leányok Ker. Egyesületei Világszövetsége (Y. W. C. A. Young Women's Christian Association), az előbbinek testvérmozgalma, valamivel később keletkezve, mint az, de egészen külön szervezettel, központja Genf.

3. Ev. Ker. Diákszövetség (World Student-Christian Federation W. S. C. F. németül: Christliche Studentenvereinigung C. S. V.), melynek munkája az elsövel együtt legismerősebb előttünk.

4. Keresztyén Szövetség (World's Christian Endeavor) nálunk is ismerős mozgalma, mely eredetileg az ifjúság összegyűjtésére szolgált és alapított egy Clark nevű, most elhunyt amerikai lelkész által, de később felnőttek is részt vettek benne s ezért nálunk el is vesztette speciálisan ifjúsági karakterét.

5. Nemzetközi Cserkészmozgalom (Scout Movement), melyet egy angol tábornok, Baden Powell alapított, s mely a polgári és nemzeti nevelés célját tűzi ki magának. Maga a világmozgalom 1920-ban tartott londoni Jamborree (nagy táborozás) alkotása, ott központi irodát tart fenn. Eredményesen szolgálja sok országban a világtestvériség gondolatát, egyébként nemzetközi és felekezeti közötti a mozgalom.

6. Kommunista Ifj. Világszövetség (Comsomol, K. J. I. Kommunistic Youth International), ma az egyik legerősebb és legnagyobb mozgalom, mely szinte az egész világon található. 1919-ben keletkezett, de igazi erőre a Lenin működése alapján kapott, kinek szellemében átdolgozták. Tagjai száma kb. 2 millió, belőlük Oroszországban másfél millió van. Németországban 12.000, Kínában 15.000 kommunista ifjú van beszerelve. Különösen Keleten tesz hódításokat. A sejtrendszer alapján szervezkedik, mely erejét és titkosságát biztosítja. Célja elsősorban az ifjúság politikai megszervezése, melyet most kulturális módokkal is szolgál. Szemben áll a szociáldemokrata mozgalommal. Iránya határozottan vallásellenes.

7. Szociáldemokrata Nemzetközi Ifj. Mozgalom (Social Democratic Youth Demonstration). A már előbb is létező országos szervezetek 1923-ban alapították a nemzetközi szövét, 33 nemzeti mozgalomból kb. 250.000 taggal (1923-i hamburgi konferencia). Nevelési, kulturális, politikai célt szolgál. Harcol az alkohol, nikotin, mozi, mulatóhelyek látogatása ellen. Munkájában van tánc, ének, zene, táborozás. Fiúk és leányok együttes mozgalma. Központja Amsterdam.

8. Nemzetközi Demokrata Mozgalom (Int. Democr. Congress for Youth). Eredetileg nem csak ifjúsági. Alapítója Marc Sangnier kath. lelkész, (a francia mozgalom neve: „La Jeune République“). Főként politikai és soc. tevékenységet folytat, nagy konferenciákat tart. 1910-ben vezetőjét és a mozgalmat a pápa egyházi átokkal sújtotta. Központja Párisban van.

9. Nemzetközi Katolikus Mozgalom (Int. Catholic Youth Congress), a háború után keletkezett, első konferenciáját 1919-ben, Rómában tartotta, szövetséggé 1925-ben alakult. Félévente tart konferenciákat, zárandoklatokat, jövő évben nagy zárandoklatot rendez Lourdes-ba. Szorosan az egyház felügyelete és papok vezetése alatt áll, tagjai száma 2 millió 800.000. Nevelési és vallásos munkákkal foglalkozik, erőteljesen kizár minden politikát. Egy régebbi, most megújított pacifista irányú esperanto

mozgalom, szintén kath. alapozással (International Catholic Alliance) kevés befolyással bír és lassanként az előbbi teljesen abszorbeálja.

10. Nemzetközi Ifj. Liga (Intern. League of Youth) és Ifj. Világbékeszövetség (World Federation of Youth for Peace) két szorosan egymásba kapcsolódó mozgalom. Az első 1921-ben Kopenhágában, utóbbi amerikai kezdetre 1918-ban alakult s angolországban erős, Németországban a Weltjugendliga, Franciaországban a Fédération des Jeunesses laïques et républicaines de France ennek a másai.

11. Három kisebb jelentőségű, speciális célú vagy körű mozgalom a Nemzetközi Diákszöv. (Intern. Confederation of Students) felekezeti, a Pax Romana határozott róm. kath. jellegű, a Nemzetközi Diák-szolgálat Konferenciája (Intern. Student Service Conf. I. S. S.) a diáksegélyezés akciójára alapított.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ahítat percei.

Útmutató a Biblia naponkénti olvasásához.

1928. január hó.

1. Rom. 10. 4. *A törvény vége.* Az egész mindenség szigoruan meghatározott törvényekre van ráépítve. A természeti világrend is a nagyon szigoru törvények hálózatában él és végzi a maga kényszerü életét. Még szigorubbak az erkölesi világrend törvényei, melyekre az emberi élet van ráépítve. Ezeknek a törvényeknek vége Krisztus. *Imádság.* Oh, Atyánk hálát adunk Neked, hogy a törvény minden átkától megváltottál Krisztus által.

2. Róm. 11. 36. *Ó reá nézve vannak mindenek.* Isten üdvterve a legfelségesebb teremtői alkotása. Legfelségesebb az Ó Krisztusban megjelent élete ebből a szempontból. A mi életünk is ezt a dicsőségét kell mutassa, hogy életre legyen méltó. *Imádság.* Istenünk cselekedd kegyelmedből, hogy a mi életünk is a dicsőségednek méltó szolgálata lehessen.

3. Ap. Csel. 11. 1—9. *A pogányok elhívása.* Isten mindenkit üdvözíteni akar. Üdvtervébe beletervelte a pogányokat is. Ennek az Atyai tervnek képe már az ó-testamentumban meg volt, teljesedésre azonban az új-testamentumban jutott. Ma is vannak még sokan pogányok, akik talán épen általunk kell, hogy elhívásukat megkapják. *Imádság.* Édes Atyánk méltóztass minket erre a fel-séges munkára, mely által pogányok is hozzád juthatnak el.

4. *Az ingyen kegyelem.* Efez. 2. 8. A legszomorúbb jelenség az ember életében az, hogy mindenik a maga érdeméből akar élet-tökét kovácsolni magának. Még az Isten előtt is. Tény az, hogy mindenik ingyen kegyelemből van, a mi érdemünkön egészen ki-vül. *Imádság.* Oh Atyánk, tüntesd el lelkünk-ből a mi érdemünk-nek tudatát, hogy egyedül az Úr Jézus érdeme lehessen minden nyereségünk.

5. Jelenések 13. 10. *A szentek békességes türe-se.* A legbiztosabb ismertető jele az igazi Krisztusi életnek. Nem zúgolódik és nem háborog semmi körülmények között, bármilyen csapások alatt sem. Ilyen ismertető jeleket kell felmutatnunk életünk-ből, legelsősor-ban önmagunknak. *Imádság.* Taníts meg Istenünk életünk min-den körülményei között bármit is eltérni e világtól.

6. II. Timóth. 3. 12. *A kegyesek üldöztetése.* Nemesak a nagy, véres üldöztetésekre kell gondoljunk. A kegyes életet ma is üldözi ez a világ. Talán csak csüfolkodással, apróbb ganesokkal, nagyobb világnézeti harcokban, de az üldöztetés folyik. Nekünk egy pilla-natra sem szabad ezt elfeledni, mert gonosz e világ, s épen abban nagy gonosz, hogy elhítenni akarja, hogy nem ellensége a keresz-tyén életnek.

7. I. Krónika 17. 11—14. *Az örökkévalóság munkálása.* Kétség-telen, hogy az Úr örökkévalósága több, mint az egész mindenség élete. Ez el fog mulani biztosan. Azonban nekünk azért is munkál-kodni kell, hogy amíg fennáll az Isten dicsőségének érvényesítése és érvényesülése itt lent is mindig meglegyen. Sőt az a célunk, hogy e korlátolt életben is állandóan kitükröződjék az ő örökké-valósága, az érvényesüljön mindig, ami az övé.

8. I. Sámuel 15. 22. *Az igazi áldozat.* Az-az emberi tévedések legnagyobbika, hogy az Úrnak méltó áldozatot mindig méltatlan áldozatokkal akarja behelyettesíteni. Istennel pedig alkudozni és játékot űzni nem lehet. Az igazi áldozat az, amit Ő áldozott éretünk: teljes önmagát a Krisztusban. Mi sem adhatunk kevesebbet, mint teljes önmagunkat.

9. 33. Zsolt. 11:11. *Az Úr tanácsa.* Nem kell nagyon megerőltetésük a szemünket, hogy megláthassuk, hogy itt ebben a földi életben valóságos szerencse az, hogy nem mehetnek végbe mindig az emberi tanácsok. Mivé lenne ez a föld, ha tisztán az emberi tanácsok mennének végbe rajta? Istennek különös kegyelme, hogy az emberi tanácsokat mindig elgáncsolja. Jó ezt a mi szemünkkel látni

10. Predikátor 7. 29. *Ahogyan Isten teremtette az embert.* Ez a teremtés igaz teremtés volt. Isten igaznak teremtette az embert és igaz mivoltának vonalai torzulatlan meg vannak ma is megromlott állapotunkban. Ezek az ősi vonások ma is tusakodnak bennünk, hogy érvényre jussanak. Rendelkezésünkre is állanak Krisztusban.

11. I. Kor. 14. 20. *Miben leszünk érettek?* Egyetemes emberi akarás a növekedés. Mindenki növekedni akar mindazokban a dolgokban, amelyekre életét oda állította. Ezt a mély emberi törekedést figyeljük meg magunkban. Vajjon miben növekedünk? Értelem-ben-e vagy gonoszságban? Életünk minden pillanatában legyünk résen.

12. Zsid. 6. 12. *A szent szorgalom.* Istennek örök ígéretei vannak a mi szorgalmunkhoz kötve. Az a kérdések kérdése, hogy milyen szorgalmat tanúsítunk az Ő ígéreteinek elnyerésében? Nagy kár minden tunyaság, de az Isten dolgaiban való lustaság kárhozatos eredményeket szül. Figyeljük meg magunkat nagyon jól a szent szorgalmatoskodás szempontjából.

13. Jakab 2. 12. *A szabadság törvénye.* Igaz, hogy a Jézusban való élet törvénye szabaddá teszi az embert. Jól vigyázzunk azonban, mert a szabadság törvénye a legnagyobb felelősséggel van összekötve. Felelősek vagyunk, hogy a szabadság törvényével miképp élünk. Az a lényege a szabadság törvényének, hogy egyedül csak Krisztust szabad cselekednünk. Minden egyéb cselekedet viszszaélés a szabadság törvényével.

14. I. Péter 2. 15. *A hívő ember legnagyobb kiváltsága.* A meg-támadott krisztusi élet legnagyobb védő fegyvere: a jó cselekedetek. Legnagyobb kiváltsága, de kötelessége is a keresztyén embernek, hogy jó cselekedetekkel némítsa el a vádaskodókat. Aki vádol és gáncsol az tudatlan. Minden tudatlanság legjobb felvilágosítója tehát a krisztusi jó cselekedet. Ez a kérdés, élünk-e ezzel? *Imádság.* Oh Uristen taníts meg minket a jó cselekedetekkel elnémitani a balgatag tudatlanokat.

15. Márk. 6. 34. *Az Úr szánalma.* Soha sem volt olyan nagy elszéledése az emberiségnek, mint napjainkban. Szétszéledett nyáj a világban az ember. Ezer tagozat és megszámlálhatatlan szétkülönbözések kora a mi korunk. Hordozzuk-e a szétszéledett nyáj iránt azt a szánalmat, amelyet az Úr érezett? Megszántuk-e bár magunkat és mieinket?

16. Esaiás 41. 10. *Az Úr közellete.* Isten mindig egészen közelünkben van. Ez a közellet a mi legnagyobb bátorságunk. Ha félel-münk van, azért van, mert a szívünk nem érzi az Ő közelletét. Vigyázzunk, mert tőlünk függ, hogy az Ő közellete bátorságunk lehessen. Ha közellete is félelemmel tölt el, nagy a mi hibánk: a hit-telenség.

17. Hos. 1. 7. *Isten megtartási eszközei.* Egészen különös dolog, hogy az emberek igen sokszor nagyon tévesen gondolkoznak Isten megtartói eszközeiről. Azt hiszik sokan, hogy földi véres eszközök által kell megtartásunkért harcolnunk. Holott fegyver és vér nem megtartói eszközök, sőt egyenesen a pusztulás és ítélet szerszámai. Isten az ő neve által tart meg, egyetlen fegyver az Úr Jézus Krisztus által.

18. Habakuk 2. 12. *A helyes építés.* Nem lehet ez más, mint az Isten örök terve szerint építeni meg a mi életünket. A mi életünkben nem ez örök terv szerint épül, elvész. Mindenünket alázattal, szeretettel kell felépítenünk a mi életünkbe. Aki vérengzéssel és erőszakkal épít, kárhozatot épít életében magának is, másnak is. Olyan építkezés ez, amelyet az Isten meg nem tűr, hogy megálljon.

19. Luk. 21. 34. *Mindig készen kell lenni.* Az életnek az az egyik nagy veszedelme, hogy olyan könnyen belenehezedik ebbe a világba. Egész tartalmát elfoglalják bajai, örömei, hogy a végén egész életünk a földből teljek ki. Pedig be kellene lássuk, hogy a föld lefelé vonz, mert segít lefelé neki a bűn. Pedig nekünk mindig fel az égre kell figyelniünk, hogy minden pillanatra készen lehessünk.

20. Ján. ev. 10. 11. *A jó pásztor.* Maga az Úr mondja magáról, hogy ő a jó pásztor. Ebben a kijelentésében foglalja össze működésének legfontosabb lényegét. Jó pásztor, mert nemcsak igazi táplálékról gondoskodik, hanem meg is őrzi az övéit. Kész-életét is odaadni juhaiért. Mily boldogság ilyen pásztornak jogára alatt élni. Nem egyéb ez, mint a legbiztonságosabb életfolytatás. *Imádság.* Jó pásztorunk óh, gyűjts be minket is a magad szent jogára alatt a te szent mezőidre, hol biztonságban élhessük a mi életünket.

21. Efezusi levél. 4. 11. 12. *A kiosztott megbizások.* Isten mindenkire bízott valamit, amit el kell végezni életünkben. Senki sincsen céltalanul elküldve. Egész életünk értelme azon fordul meg, hogy felismertük-e isteni megbizásunkat? Jaj, ha nem ismertük fel, mert akkor értelmetlen életünk. Azért kell felismerjünk, hogy a helyünkre állhassunk. *Imádság.* Szent Istenünk óh ismertesd fel kegyedből életünkben elrejtett megbizásunkat, hogy annak életünkkel magával elegend telessünk.

22. I. Timót. 4. 14. *A kegyelem megvetése.* Isten kegyelme mindenki számára készen van. Ez a kegyelem elég az embernek mindenre. Ezt a kegyelmet vetjük meg igen gyakran, hogy mindenkire teljesen képtelenné tesszük magunkat. A kegyelem megvetése az oka nagy tehetetlenségünknek. *Imádság.* Oh felséges Isten erősítsd meg bennünk a te kegyelmedet, hogy alázatos hordozói lehessünk mennyei megbizásunknak, mellyel ideküldöttél minket e földre.

23. I. Pét. 2. 20. *Az igazi szenvedés.* Minden életben megjelenik a szenvedés. Nincs élet, amelyben elő ne fordulna. És mégis szenvedés és szenvedés között is nagy különbség van. Értéke attól függ, hogy miért szenvedünk? Ha méltán szenvedünk nemesak, hogy megérdemeljük, de egyenesen bűnünk is ez. Csak az a szenvedés, amelyet az Isten ügyéért viselünk. *Imádság.* Cselekedd Atyád, hogy értelmetlen dolgokért ne szenvedjünk, hanem a Te ügyedért, mert ez a mi életünk legnagyobb értelme.

24. I. Pét. 4. 17. *Az ítélet lefolyása.* Az ítélet leghamarább a hívveken kezdődik meg, mert ők érzik meg leghamarább természetük szerint az ítélet megjelenését. Ebből következik, hogy a jók szenvednek mindig a legtöbbet. De ezek az ítélet által élnek. Azért jó ezt tudni, hogy következtethessünk a hitetlenek ítéletének nagysá-

gára. Ha az igazak is megítéltetnek, mennyivel inkább a gonoszok. *Imádság.* Hálát adunk Neked Atyánk, ha érezzük a szenvedés tüzeit lelkünkben. Tégy minket erősen fogékonnyá a te ítéleteid iránt.

25. 1. Ján. 4. 4. *A mi legnagyobb győzelmünk.* Minden erőnk-ből arra törekedünk, hogy győzelmet vehessünk az élet és a világ felett. Ha nem tudunk győzni, mi győzetünk le. Természetes, hogy a magunk erejéből nem győzhetjük le, mert mi vagyunk a gyengébbek. Ezt a győzelmet csak úgy nyelhetjük meg, ha szívünkben Isten él. T. i. egyedül Ő győzheti meg a világot, mert egyedül Ő nagyobb a világnál. *Imádság.* Köszönjük Istenünk, hogy Te magad által győzelmet adsz nekünk a világ felett.

26. V. Móz. 18. 18—22. *Mit szabad beszélni?* Feltétlenül csak azt, amit az Isten mond. Minden egyéb beszéd bűn. Oh pedig mennyit beszélünk hiába és a sok hiábavaló beszédnek mennyi nyomorúságos következménye van. Az utolsó szavunkért is felelősek vagyunk egyenesen Isteunek. *Imádság.* Őrizz meg Urunk attól, hogy valaha is olyant mondjunk, amit nem te akarsz velünk mondatni.

27. Dávid 7. 27. *Az örökkévaló ország.* Ilyen csak egy van, az Istenországa. Ez úgy áll elő, hogy Isten minden más országok felett győzedelmeskedni fog. Előtte nem áll meg egyik sem, sőt mindenből csak az és annyi, amennyit Isten országából meg tudott valósítani. Vajjon a mi országunkból, hatalmunkból mi fog megmaradni? *Imádság.* Felséges Istenünk, kérünk, hogy építsd be mindenünket a Te országodba, hogy örökké megmaradjunk.

28. Máté 4. 16. *Világosság a sötétségben.* Ez a világosság Krisztus. Milyen rettentő sötétségben ülnek a világon az emberek? Milyen nagy vágyakozás ég a lelkekben világosság után? Mennyi hiábavaló helyen keresik a fényt? Milyen régóta fenn van pedig a Nap: Krisztus. *Imádság.* Kérünk Istenünk, vedd el a mi szemünk homályát, hogy várva-várt napunkat, az Úr Krisztust megláthassuk.

29. Luk. 12. 10. *A legnagyobb bűn.* Isten bennünk és általunk minden munkáját a Szentlélek által végzi el. Az Ő Szentlelke által van állandó munkálkodásban. Azért a legnagyobb bűn a Szentlélek ellen való lázadás, mert ez azt teszi, hogy egyenesen visszautasítjuk Isten minden jó akaratát. Úgyelünk-e eléggé, hogy ezt a bűnt ne kövessük el? *Imádság.* Őrizz meg minket Istenünk, hogy valamiképen engedetlenek ne legyünk a Szentléleknek, valamiképen engedetlenek legyünk a Szentléleknek.

30. Ján. 17. 23. *A szent egység.* Isten akarta, hogy minden lélek Ő benne szent egység legyen. Ennek szent módja az az egység, amelyben Ő élt az Úr Jézussal. Úgy kell nekünk egyek lenni Istenben, mint egységben volt vele Krisztus. Ez a szent egység a mi igazi keresztyénségünk ismertető jele.

31. Rom. 7. 22—25. *A két törvény.* A belső embernek meg van a maga törvénye és meg van a külső embernek is. Amaz az Istené, emez a világé mibennünk. Ez a két törvény harcol egymással mibennünk. Életünk élet-halál kérdése, hogy melyik győz? A magunk erejéből a belsőembert nem vihetjük győzelemre a külső felett. Ezt a győzelmet csak Krisztussal nyerhetjük meg.

—a—y.

VASÁRNAPI ISKOLA

„AZ ÚT” ÁLLANDÓ MELLÉKLETE
VASÁRNAPI ISKOLAI VEZETŐK RÉSZÉRE.

MEGJELENIK HAVONTA.

EGYES SZÁM ÁRA 2 LEL.

I. ÉVF. 10. SZÁM.

1927. DEC. HÓ.

A Gyermek és a gyermekek.

„...találtok egy kis gyermeket...”
Luk. 2:12.

A gyermeket senki sem érti meg, *csak a gyermek*. Elnézem játékaikat, amint beleélik magukat képzelt történetekbe, s látom, hogy ami előttem homályos, érthetetlen, azt megérti a másik gyermek, aki együtt játszik vele, és ami nekem üres hiábavalóság, boldog öröm annak a gyermeknek, aki vele játszik. Elnézem szomorúságukat, s azokban az apró tragédiákban, melyek sírásra készítetik, keserves, egész lelkét betöltő elkeseredett sírásra, én nem látok semmit, engem nem érdekelnek; de látom ott állni a másik gyermeket, akinek arcán a visszatükrözött szomorúság sötétlik s szemében a részvét könnyei esillognak: az megérti őt. Bánkodom hibáik felett: engedetlenségük, makaességük, apró visszavonásaik okát és értelmét nem tudom megfogni, de ott áll a másik gyermek, osztozva a bűnben, vagy árulkodva arra, és látom, hogy előtte világos az, ami érthetetlen előttem.

Es ezért nem is tud segíteni senki a gyermekben, csak a Gyermek, aki azért lett gyermekké, hogy ne legyen előtte ezek között sem semmi titok, hogy ne legyen az emberi életnek ez a korszaka sem, melyen ne tudna és ne akarna segíteni. S amit én nem tudok megmagyarázni a gyermekeimnek, amiről érzem, hogy nem értik, hogy nem vagyok képes ügy leszállani hozzájuk, hogy Isten üzenetét közel vigyem nekik: azt megteszi Krisztus, a Gyermek, ki előtt nincsen a szíveknek titka, s aki számára boldogan nyílnak meg a gyermekszívek rejtelmei.

Az egyetlen, aki igazán magához tudja ölelni, igazán fel tudja emelni a gyermeket, aki tud harcolni bűneikkel, el tudja oszlatni szomorúságaikat, meg tudja szentelni játékaikat, a betlehem, az áldott, a szent Gyermek: Jézus.

Vigyük a gyermekeket a betlehemi bölcső elé, hogy oda állva és befogadva Azt, Aki ott fekszik, kicsiny életük dicsőüljön meg az Ő szolgálatában.

I.

Vasárnapi iskolai tanítások.*

IV. kötet. (Újszöv. történetek).

5. Jézus és Zakeus (Luk. 19:1—10). a) Zakeus a pénzeszaeszkök közt ül, pénzét számolgatja, amit szolgálói a vámszedők hoztak neki. b) Hallotta, hogy Jézus Jerikóba fog jönni. Érezte, hogy neki is szüksége volna reá. Kimegy az országútra, hogy lássa Őt. Jézus hívása és belépése Zakeus házába. Hogyan fogadja? Zakeus rájön nyomorúságára, nagy változás történik a szívében. — A l k a l m a z á s: Z. más emberré lett. Honnan lehetett azt észrevenni? Abból, amit cselekedett. Innen látszik meg, hogy kihez tért be Jézus.

Aranymondás: Mát. 5:6. Zsolt. 126:3. Bibliaolv.: Luk. 3:10—13. Ének: 271. — Magyarázat: Ván, kivitel, behozatal.

6. Jézus Bethániában. (Luk. 10:38—42). a) Hogyan fogadták Jézust? Pihenni tért be Bethániába, itt örvendtek, hogy látták. Három testvér Lázár, Mária, Mártha. Hogy várták, ha sokáig nem jött. b) A két leánytestvér azonban különbözött egymástól. Mártha a munkába merült. Mária Jézussal beszélget. Mártha buzgólkodása, panasza. c) Mit felel rá Jézus? Kinek adott igazat? Neki öröme telt abban, ha valaki az Ő beszédét hallgatja. Mi az „egy szükséges dolog”? Az emberek ma is szívesebben foglalják el magukat munkával, minthogy Őt hallgassák. Némelyek nem is Jézusért teszik ezt, mint Mártha. De első dolog, hogy Őt hallgassák.

Aranym.: Luk. 10—42. Bibliaolv. Mát. 6:31—34. Róm. 14:17—18. Ének: 270. — Magyarázat: A család tagjai, munka a családban, családi istentisztelet.

7—8. Előkészület a karácsonyi programra.

V. kötet. (Ószövetségi történetek).

5. Dávid halála. a) Visszapillantás D. életére. (II. Sám. 21:15—17.). D. életének leírása. b) D. Salamont teszi utódjává (I. Krón. 28:1—12. 19—20.). Isten megtiltja Dávidnak, hogy templomot építsen, de egyúttal kijelöli, aki fel fogja építeni. c) Dávid ezért minden előkészületet megtett, hogy a templom minél hamarabb meglegyen. (I. Krón. 22:1—5. 29:1—24.). Anyagot hordatott össze, s aranyat ezüstöt gyűjtött, amit szívesen adtak Izrael fiai. Királlyá tették Sala-

* A Fankhauser-féle. nyomás alatt levő kézikönyv szerint négy-négy újabb tanítás vázlata.

mont. d) Dávid halála (I. Kir. 2:10—11.) nagy szomorúságot okozott.

Aranymondás: Zsolt. 103:1—4. Bibliaolv. 103. Zsolt. Ének: 282. — Magyarázat: Mi teszi az embert igazán nagyvá?

6. Salamon imádsága és ítélete. (I. Kir. 3:3—28.). a) Salamonnak mi volt ifjúkorában legfőbb kívánsága. Nem üres dolgokat kíván. Isten többet ígért neki. b) Ezt az ígéretet Isten be is váltotta, mint a két anya története mutatja. — Alkalmazás: Mi a te legelső kívánságod? Innen meg lehet ismerni, ki vagy. Miben áll az igazi bölcsesség?

Aranymondás: Jakab 1:5, Zsolt. 111:10. Bibliaolv.: Péld. 1:1—10. Ének 222. — Magyarázat: Igazságszolgáltatás.

7. Salamon templomot épít. (I. Kir. 5. 6. 7. 8. Ézék. 41.) a) Egyezséget köt Hirammal Turus királyával. 3) Oszlopok, kövek faragása. (I. Ker. 6:1—14 szerint.) b) A templom felszentelésének elmondása. — Alkalmazás: Milyen szeretettel ragaszkodtak a zsidók a templomhoz. A mi templomunkat szeretni, támogatni olyan gyülekezeteket, ahol templom nincs, adományainkkal.

Aranymondás. Zsolt. 23—6. Bibliaolv. Zsolt. 15. Ének 3. Magyarázat. Egy templom építése. A Salamon temploma rajzoltatás.

8. Egy nap Isten hajlékában. Istentiszteletünk lefolyásának megismertetése, magaviselet a templomban. Hasonlat a mi istentiszteletünk és másoké között.

VI. kötet. (Cselekedetek könyve).

5. Reformációi lecké. Luther, Kálvin és Zwingli munkájának ismertetése a következő történetek alapján: a) Luther gyermekora. b) A birodalmi gyűlés előtt. c) Kálvin rendet teremt Genfben. Elűzetése. Visszahívása. d) Zwingli a Kappeli mezőn. — Ének: 178.

6. Jézus hatalmat ad a csodálatokra a tanítványoknak. (Csel. 3:1—10.). a) A keresztyének a templomban összegyűlve imádkoznak buzgón, innen ismerik meg, hogy keresztyének. b) A sánta az Ékes kapunál koldul. Még ha hallott volna is Jézusról, Ő már nem volt a földön. c) De jön két ember. Kinyújtja a kezét. Azok megszánják. Meggyógyítják. d) Mindenki csodálkozik. — Alkalmazás. Így mutatta meg Jézus, hogy a tanítványaival van. A sánta többet kapott, mint amennyit várt.

Aranymondás. Zsid. 13:8. Efez. 3:20. Bibliaolv. Ján. 14:12—14. Ének: 133:1—4.

7. A Szentlélek támogatja az apostolokat a zűldözésekben. (Csel. 3:11—4:31.). a) A sánta meggyógyulásával ismét felhangzott Jézus neve. Milyen hatást tett ez? b) Az apostolokat elfogják, a főpapok fölindulnak. c) A Szentlélek védi az apostolokat a tanács előtt. d) A keresztyének hálát adnak társaik szabadulásáért. — A l k a l m a z á s. Jézus megmutatta, hogy még ellenségei felett is uralkodik. Aki Jézust szereti, mindig áldja Őt. Aranymondás. Csel. 4:12. Zsolt. 115:1. Bibliaolv. Mát. 10:16—20. Ének: 133:5—8.

8. Hogyan büntetett a Szentlélek? (Csel. 5:1—11.). a) A csalás előkészítése. A. és S. is fellelkesültek, s ígéretet tettek vagyonuk átadására. Aztán megbánták. Tetszett nekik, hogy őket is dícsérjék. Nem őszintén mondtak le róla. b) Ananiás hazudik Péter előtt. Péter szavai. Kiemelendő, hogy nem voltak kénytelenek felajánlani. Ananiás sorsa. c) Safira bűnhődése. — A l k a l m a z á s: Ki árulta el e két csalót? A Szentlélek büntette meg őket. A Lélek kiválasztotta a keresztyének közül a hazugokat. Istent nem szabad elrabolni. (Ákán tört. a III. kötetben).

Aranymondás. (Mát. 6:24b). Eféz. 4:30. Bigliaolv. Mát. 6:24—30. Ének 136.

A munka.

Lapunknak ez az első évfolyama, számmal lezáródott. Rége óta vagyunk rá és szükségét éreztük, hogy külön is szolgálhassuk a vasárnapi iskola ügyét, s hogy legyen olyan eszköz, mellyel vasárnapi iskolában tanító testvéreinket felkereshessük és velük a kapcsolatot fenntarthatjuk. Isten ez évben azt az alkalmat nyújtotta, hogy „Az Út” melléklete gyanánt kezdhettük egy ilyen eszköz megalkotását. Bár szegényes és egyszerű volt a mód, talán mégis sikerült vasárnapi iskolában tanító testvéreink számára némi támogatást nyújtani. Bízunk benne, hogy el fog jönni az idő, mikor a vasárnapi iskola ügyét gazdagabb tartalmú folyóirat fogja szolgálni. A jövő évben még ez úton próbálunk haladni, mert a vasárnapi iskolák jelenlegi adományai nem biztosítanak egy önálló és gazdagabb, ezért drágább lap előállítását. De mihelyt a munka öntudatosabbá lesz, ennek a szüksége föltétlenül jelentkezni fog. Addig is kérjük vasárnapi iskolát vezető testvéreinket, támogassák és hordozzák imádságainkban lapunk ügyét.

N y u g t á z á s o k: Székelykeresztúri vas. iskola központi járulék 50 leu, külmisszióra 50 leu. Magyarfrátai vas. iskola közp. járulék 25 leu, külmisszióra 25 leu. Januári számunkban a vas. isk. központi alapjáról részletes elszámolást fogunk közölni.

Kiadóhivatalunkhoz folyó évi november hó 15-ig beérkezett előfizetések nyugtázása.

Ref. lelkészi hivatal Stara-Moravica 470, Gyenge György Sz. Máté 250, Papp József R.-Szombat 250, Biró András M.-Vásárhely 245, Régeni István Gy.-Fehérvár 400, dr. Ilyés Géza M.-Királyfalva 465, dr. Vágó Károly Koltó 175, Bodor János Szászváros 100, Farkas Sándor Pápa 240, Gaesályi Zsigmond Kisköles 450, Papp József Hontvarsány 240, Papp József Genes 200, Lőrincz János Bálványosvárallya 400, Rátz István Csejéd 385, Fogarassy Bálint Ágya 250, Joan Vandra Prosec 613, Serester Tamás Bodola 250, Sebestyén Ferenc B.-Krakkó 250, Tökés Gyula Felsőtök 125, Kertész Márton Vajdakamarás 400, Horváth Lajos Novisad 540, Vajda Ferenc Sz.-Udvarhely 370, Papp József N.-Szeben 150, Kövér Árpád Tormalja 91, Végh Árpád Egrespatak 200, Csánky Gyula K.-Vásárhely 390, Mirese Sándor Chicago 680, Sulyok István N.-Várad 250, Biró János Harasztos 250, Mihályfalvy István M.-Léta 290, Tökés József Máluás 100, Téth Gábor Kisbábony 250, Muzsy István Zsobok 125, Fehér János Bukarest 185, Muzsnay Ödön Marosszatna 250, Lengyel József Abaujszina 749, Jaucsó Lajos M.-Újvár ig. tan. útján 180, dr. Mezey Mihály Lapos 390, Kovács L. Dés 590, Dósa D. Palatka 390, Keresztesi Gyula M.-Péterlaka 590, Toró Gyula, M.-Felfalu 440, Széll Jakab Vajdasztiván 590, Pálffy Endre M.-Hévíz 740, Bokor Márton B.-Hunyad 150, Szász Ferenc Türe 150, Bucsy Endre Ördögkeresztur 740, Imre Árpád Fiafalva 295, Simó János Mátisfalva 490, Fehér János Andrásfalva 390, Gyenge Aron Pistest 190, dr. Jakó Dénes Réty 390, Kovácsy Albert Bonyha 200, Kádár Ernő Erzsébetváros 590, Sigmond János Beszterce 590, Adorján Antal Nagysajó 570, Györbíró István Kökös 440, Miske L. Sztótyor 250, Bagoly Lajos Fotosmartonos 490, Farkas István Lisztó 565, Kiss Endre Keresztvár 390, Dávid Gyula Arapatak 630, Bedő Béla Zabolá 433, Kádár Andor Mihályfalva 390, Agyagássy Károly Mikesszáza 590, Szilágyi Aladár Asszonynépe 590, Ady László Sz.-Földvár 200, Sükösd Sándor Ozd 590, Bitay Béla Déva 250, Kacsóh Béla Borbátvíz 195, Deák Gábor Mezőfele 530, Barabásy Ferenc M.-Csávás 590, Babos István K.-Szentmiklós 200, Fekete Antal Cserefalva 390, Juhász Albert N.-Enyed 390, Nagy Ákos Nagyváty 245, Farkas Károly Canada 480, Molnár Gyula Rimaszombat 235, Fekete János Bukarest 185, Juhász Sándor Rév 125, Sigmond József Jánosfalva 590, Szécsi Ferenc Felvinc 390, Buggy János Erdőgyorok 60 Leu.

Tisztelettel felkérjük ezúton is olvasóinkat, hogy az év végére tekintettel szíveskedjenek a hátralékos előfizetési díjaikat sietőleg beküldeni, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne állhasson be.

Kiadóhivatal.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj